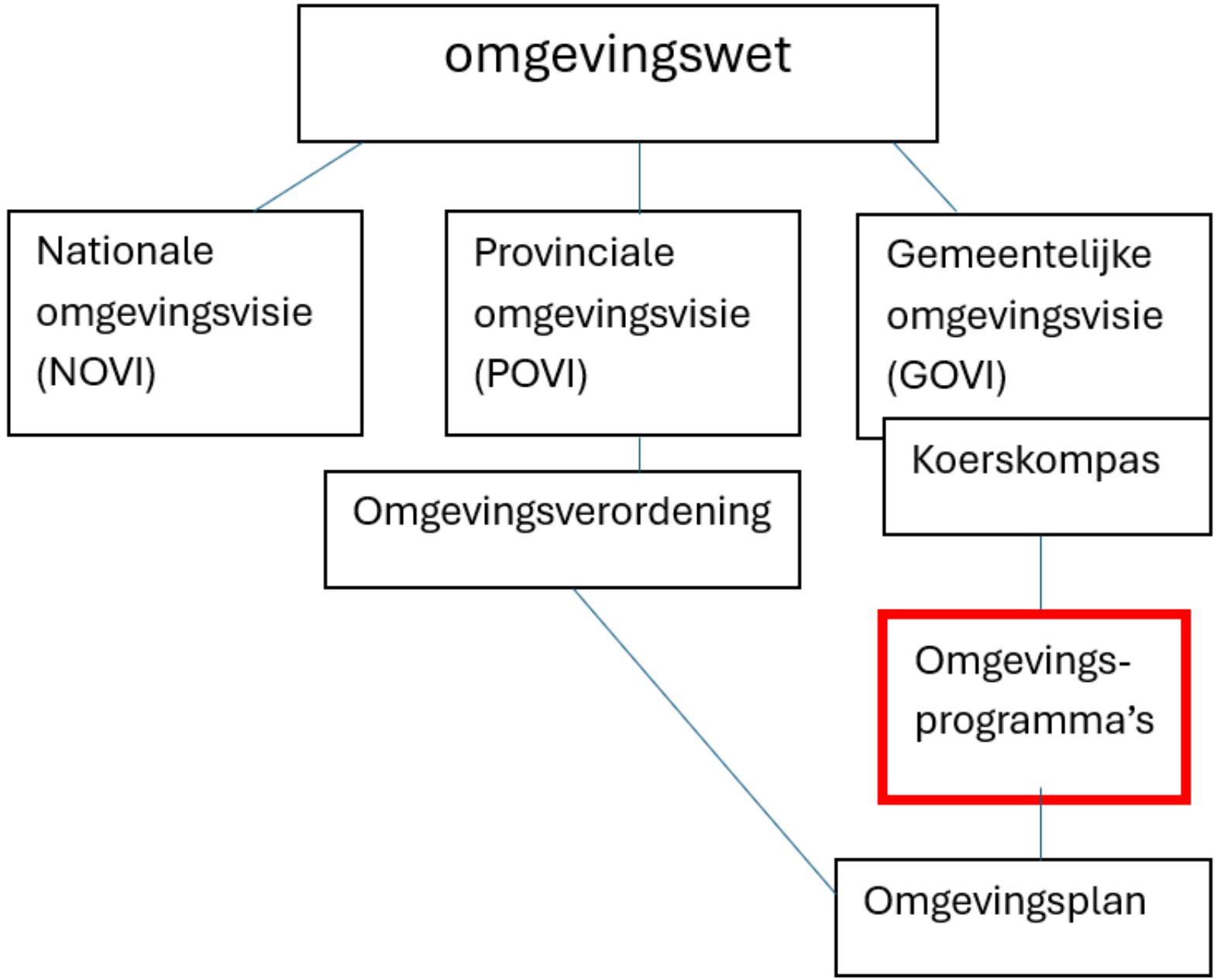

Raadsinformatieavond
24 augustus 2026

Het vervolg op het Omgevingsprogramma Natuur

gemeente Brunssum

omgevingswet
Nationale omgevingsvisie (NOVI)
Provinciale omgevingsvisie (POVI)
Gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI)
Koerskompas
Omgevingsverordening
Omgevings-programma's
Omgevingsplan

Omgevingsprogramma Natuur

- zelfbindend instrument in het stelsel van de Omgevingswet
- vastgesteld door college van B&W op 7 juli 2026

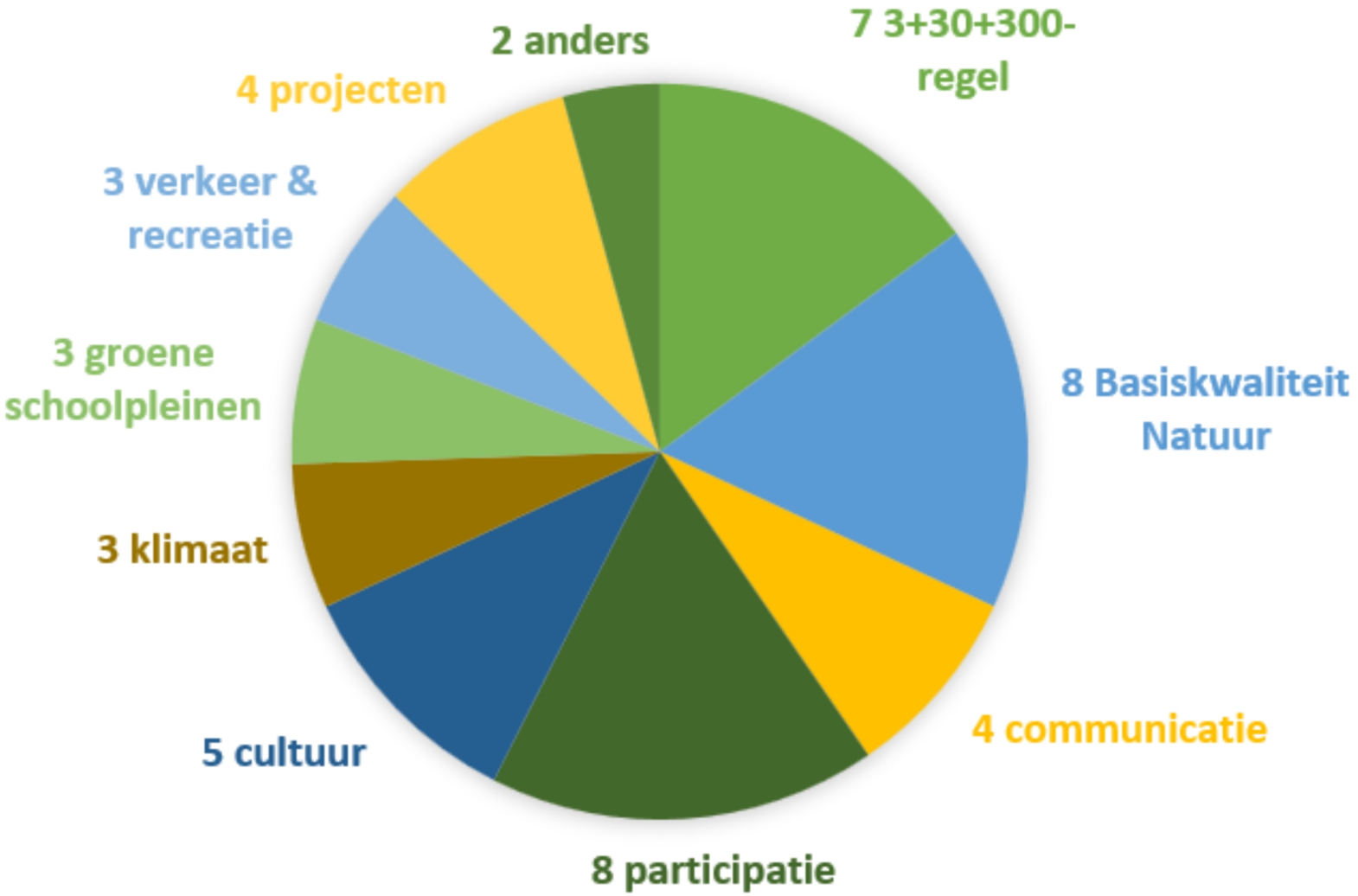
gemeente Brunssum

Visie, doelen en maatregelen op vier thema's en schaalniveaus

thema's	schaalniveaus
Sterke Natuur	Regionaal
Gezondheid & Natuur	Stad
Identiteit & Natuur	Wijk & Buurt
Klimaat & Natuur	Tuin & Balkon

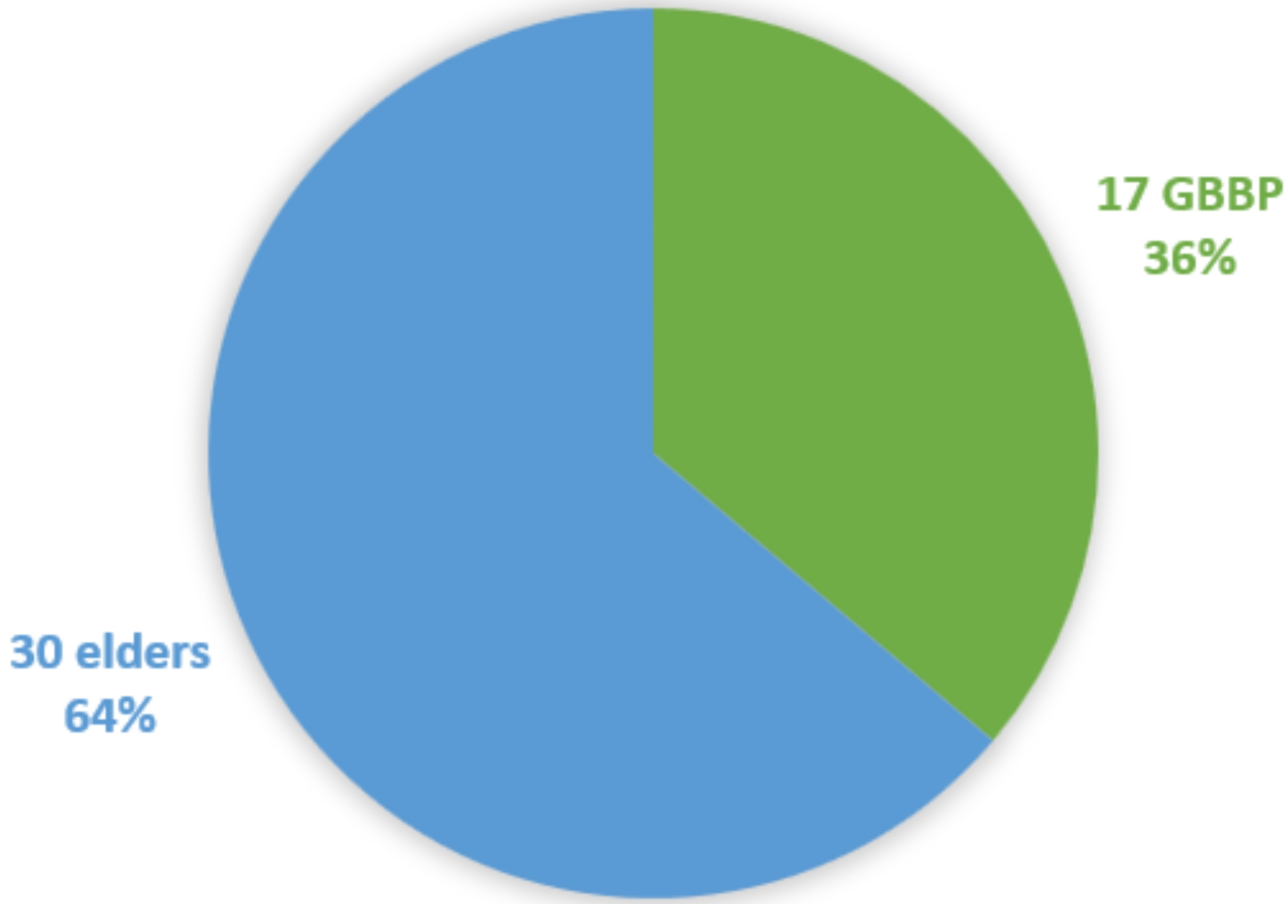
gemeente Brunssum

47 maatregelen geformuleerd op basis van stakeholdersessies

gemeente Brunssum

Waar landen die maatregelen?

GBBP =
GroenBeleids-
en BeheersPlan

gemeente Brunssum

Welke maatregelen zijn dat dan?

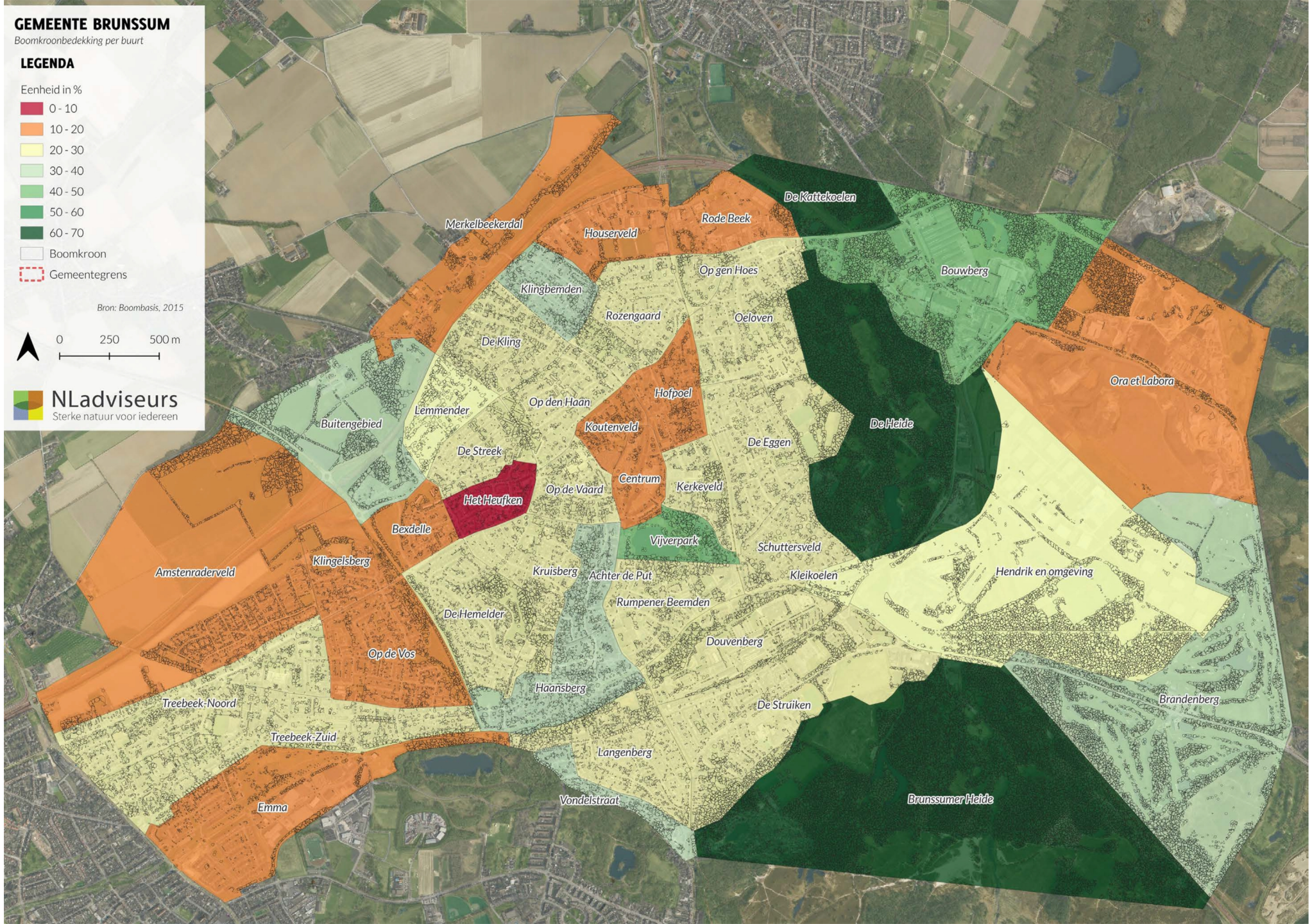
7 maatregelen hebben te make met:

gemeente Brunssum

1. Kennis vergroten over 3+30+300-regel bij gemeente (groenbeleid en -beheer)
2. Nulmeting van 3+30+300 criteria (per wijk)
3. Opstellen van 3+30+300 uitvoeringsplannen en budgetaanvraag, in lijn met BKN en met inachtneming van eetbaar groen
4. Detailleren wijk-uitvoeringsplan om toe te werken naar de 3+30+300-regel
5. Uitvoeren van de kansrijke projectlocaties (bomen en koele plekken) om toe te werken naar de 3+30+300-verhouding
6. Monitoring van 3+30+300 criteria
7. Evalueren en bijsturen van 3+30+300-maatregelenplan

gemeente Brunssum

GEMEENTE BRUNSSUM
Boomkroonbedekking per buurt
LEGENDA
Eenheid in %
0 - 10
10 - 20
20 - 30
30 - 40
40 - 50
50 - 60
60 - 70
Boomkroon
Gemeentegrens
Bron: Boombasis, 2015
0
250
500 m
NLadviseurs
Sterke natuur voor iedereen
Merkelbeekerdal
Houserveld
Rode Beek
De Kattekoelen
Op gen Hoes
Bouwberg
Klingbemden
Rozengaard
Oeloven
De Kling
Ora et Labora
Hofpoel
Op den Haan
Lemmender
Buitengebied
Koutenveld
De Heide
De Eggen
De Streek
Centrum
Kerkeveld
Op de Vaard
Het Heufken
Bexdelle
Vijverpark
Schuttersveld
Klingelsberg
Amstenraderveld
Kruisberg
Achter de Put
Kleikoelen
Hendrik en omgeving
Rumpener Beemden
De Hemelder
Douvenberg
Op de Vos
Haansberg
Brandenberg
De Struiken
Treebeek-Noord
Treebeek-Zuid
Langenberg
Emma
Vondelstraat
Brunssumer Heide

En welke nog meer?

7 maatregelen hebben te maken met **Basiskwaliteit Natuur** (BKN)

de set van condities (abiotiek, inrichting en beheer) die ***algemene soorten*** *nodig hebben om algemeen te blijven of worden*

gemeente Brunssum

1. Kennis vergoten BKN-methode bij gemeente (groenbeleid en beheer)
2. Nulmeting soorten en condities BKN stedelijk gebied (per wijk) (via bijvoorbeeld een BioBlitz BioBilitzes - Waarneming.nl)
3. Opstellen BKN-doelstellingen (per wijk)
4. In kaart brengen van overbodige verharding in de openbare ruimte en omvormen naar ecologisch groen
5. Opstellen stads overkoepelend plan voor ecologische verbindingen, gericht op groene entrees en overgangszones naar Brunsummerheide, Teverenerheide en Schutterspark en noordwesten. Het Schutterspark en de Oostflank dienen zo als verbindingsgebied binnen het Heidenatuurpark en het grotere natuurnetwerk.
6. Opstellen van uitvoeringsplannen en budgetaanvraag voor BKN-condities en het omvormen van beheer
7. Voorbereiden en implementeren van ecologisch bermbeheer (ook in het buitengebied)

gemeente Brunssum

gemeente Brunssum

Kleine Leeuwenbek

Gewone Pad

Boomklever

Eekhoorn

Segrijnslak

Fluitenkruidbij

Regenboogrussula

Eikenschotelkorst

Gewone Dwergvleermuis

Platbuik libel

Grote groene sabelsprinkhaan

Gehakkelde aurelia

Hazelworm

gemeente Brunssum

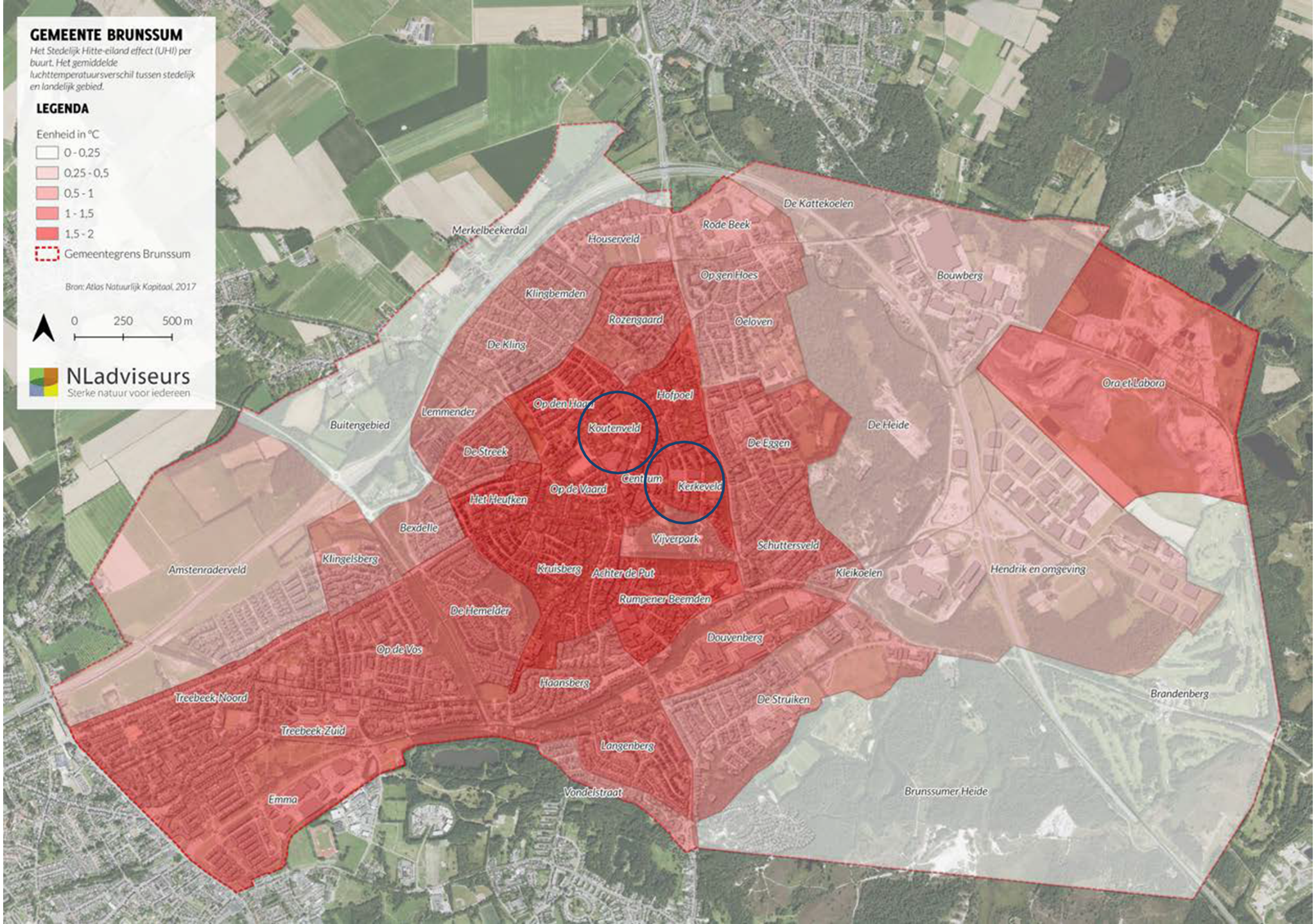
En dan nog deze:

1. Opstellen paragraaf groene cultuurhistorie in het Groenbeleids- en beheerplan en een Kwaliteitskader Openbare Ruimte
2. Kennis vergroten nature based solutions klimaatmaatregelen gemeente (groenbeleid/-beheer)
3. Vergroenen van 50% van parkeerplaatsen op het Koutenveld en Alsdorfplein vóór 2035

gemeente Brunssum

GEMEENTE BRUNSSUM
Het Stedelijk Hitte-eiland effect (UHI) per buurt. Het gemiddelde luchttemperatuursverschil tussen stedelijk en landelijk gebied.
LEGENDA
Eenheid in °C
0 - 0,25
0,25 - 0,5
0,5 - 1
1 - 1,5
1,5 - 2
Gemeentegrens Brunssum
Bron: Atlas Natuurlijk Kapitaal, 2017
0
250
500 m
NLadviseurs
Sterke natuur voor iedereen
Merkelbeekerdal
Houserveld
Rode Beek
De Kattekoelen
Op gen Hoes
Bouwberg
Klingbemden
Rozengaard
Oeloven
De Kling
Ora et Labora
Lemmender
Op den Haag
Hofpoel
Buitengebied
Koutenveld
De Heide
De Streek
De Eggen
Op de Vaard
Centrum
Kerkeveld
Het Heufken
Bexdelle
Vijverpark
Schuttersveld
Klingelsberg
Amstenraderveld
Kruisberg
Achter de Put
Kleikoelen
Hendrik en omgeving
Rumpener Beemden
De Hemelder
Douvenberg
Op de Vos
Haansberg
Brandenberg
De Struiken
Treebeek Noord
Treebeek Zuid
Langenberg
Emma
Vondelstraat
Brunssumer Heide

Planning GBBP

Fase		Planning
1	Vooronderzoek: huidig beheer en kosten in beeld	Q4 2026
2	Vergelijking met Omgevingsprogramma Natuur	Q4 2026-Q1 2027
3	Groenbeleid formuleren op basis van fase 2	Q2 2027
4	Groenbeheer aanpassen op fase 3	Q3 2027
5	Vaststellen college en raad	Q4 2027

gemeente Brunssum

Welke andere maatregelen zijn er dan nog?

ONDERWERP	Maatregelen
stimuleringsregelingen	Opstellen stimuleringsegeling boomkroonoppervlakte in private tuinen
	Stimuleren van het vergroenen van voortuinen, geveltuintjes en balkons in versteende openbare ruimte
voorlichting / communicatie	Organiseren van voorlichtingscampagne: 'Voordelen van een groene tuin en balkon', bijvoorbeeld in samenwerking met Stichting Steenbreek
	Opstellen plantlijst die specifiek voor Brunssum gschikt is, met toelichting over goed plantmateriaal, invloed van pesticiden, en belang van bestuiving. Hieruit kunnen inwoners/ontwikkelaars inspiratie halen bij aanplant in tuin/ontiwkkeling
	Faciliteren wedstrijd mooiste ecologische tuin en balkon
	Organiseren van voorlichtingscampagne: samenhang natuur en gezondheid
participatie	Faciliteren hulpbrigade bij ecologisch tuinieren, bijvoorbeeld door inzet van Stichting Steenbreek
	Faciliteren participatie van bewoners in poelbeheer (werkgroep, educatie)
	Bruggenbouwers aanstellen die lokale groene initiatieven en partijen verbinden
	Faciliteren van gezamenlijke groene bewonersinitiatieven
	Initiëren natuur-, kunst- en cultuurverbindende wijkprojecten
	Opstellen leidraad stimuleren en faciliteren groene bewonersinitiatieven vanuit de ‘Ja, mits’-mentaliteit

gemeente Brunssum

ONDERWERP	Maatregelen
cultuur	Opstellen natuur- en cultuurhistorische canon van Brunssum
	Opstellen projectplan ‘Naar een trotser Natuurlijk Brunssum'
	Opzetten campagne ‘Groene identiteit Brunssum’ (idee Stadsnatuur op de kaart, #UrbanNature Amsterdam & Almere)
verkeer/recreatie	Het wandel- en fietsnetwerk in de wijken in detail in kaart brengen met daarbij veiligheid en de kwaliteit van de natuurlijke omgeving in beeld
	Aanvullen van het wandel- en fietsnetwerk door de buurt en ophogen van de natuurkwaliteit langs deze routes waar het onder niveau is
	Onderzoeken mogelijkheid lagere parkeernormen en stimulering van autoluwe groene inrichting
projecten	Optimaliseren Vijverpark en Lifestyle park natuurbeleving en gebruikskwaliteit
	Opstellen van puntensysteem natuurinclusief bouwen bij ontwikkelingen (leidraad voor ontwikkelaars)
	Opstellen paragraaf nature based solutions voor het klimaat in het plan van aanpak bij ontwikkelingen, met BKN als leidraad
	Samenwerking met woningcorporaties versterken om doelen te bereiken (De Nieuwe wAarde)
drukfactoren	Sturen op afname drukfactoren zoals afvaldumping, bodemverontreiniging en geluidshinder

ONDERWERP	Maatregelen
klimaat	Afstemmen doelstellingen programma Klimaatadaptatie met dit programma Natuur
	Waterklaarcampagne continueren
groene schoolpleinen	Aanleg groene of groenblauwe schoolpleinen/Tiny Forests / (school)moestuinen en pluktuinen
	Opstellen uitvoeringsagenda natuureducatie scholen
	Organiseren/stimuleren subsidieregeling groene of groenblauwe schoolpleinen
capaciteit	Organiseren van capaciteit voor een structurele functionaris gezonde leefomgeving
	Organiseren van capaciteit voor een Natuur-cultuurfunctionaris

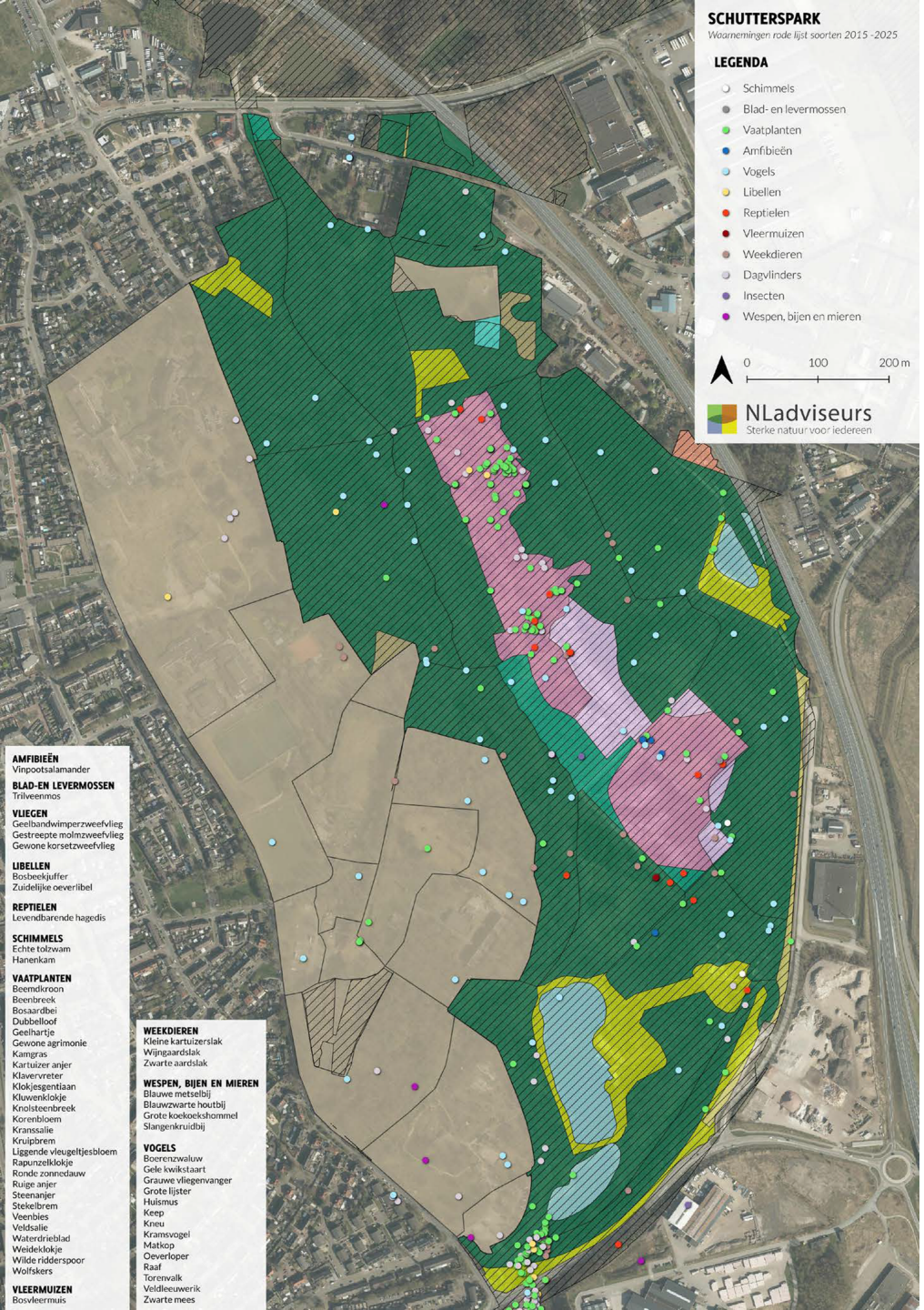
gemeente Brunssum

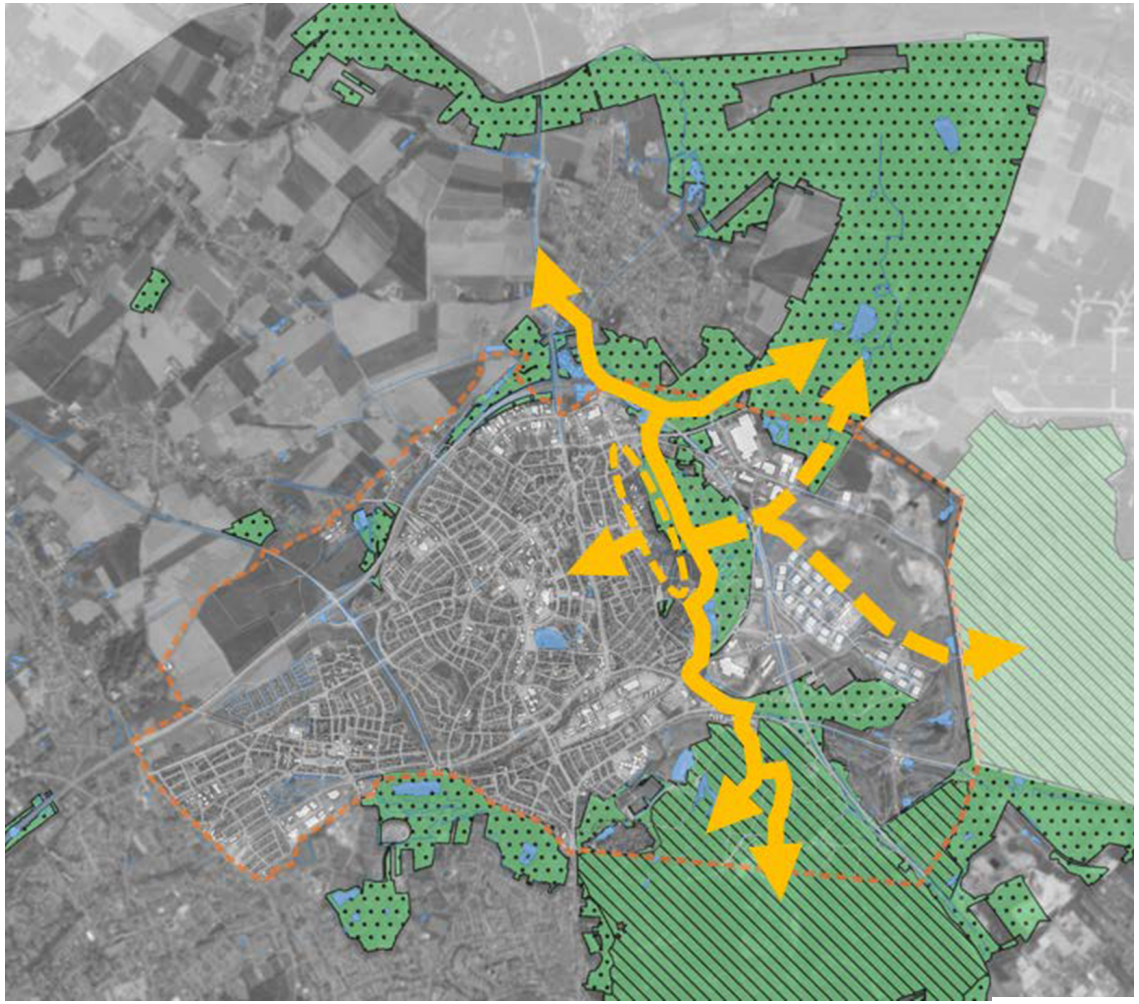
Schutterspark
• eindeloos ontdekken •
Brunssum

- Aparte paragraaf, naast de 4 thema's
- Komt terug in maatregel 12: Opstellen stads overkoepelend plan voor ecologische verbindingen, gericht op groene entrees en overgangszones naar Brunssummerheide, Teverenerheide en Schutterspark en noordwesten. Het Schutterspark en de Oostflank dienen zo als **verbindingsgebied** binnen het Heidenatuurpark en het grotere natuurnetwerk.
- Het belang van kwalitatief goede groene verbindingszones is ook als doel opgenomen in het Koerskompas (doel 6)

gemeente Brunssum

Unieke natuur met verbindende functie

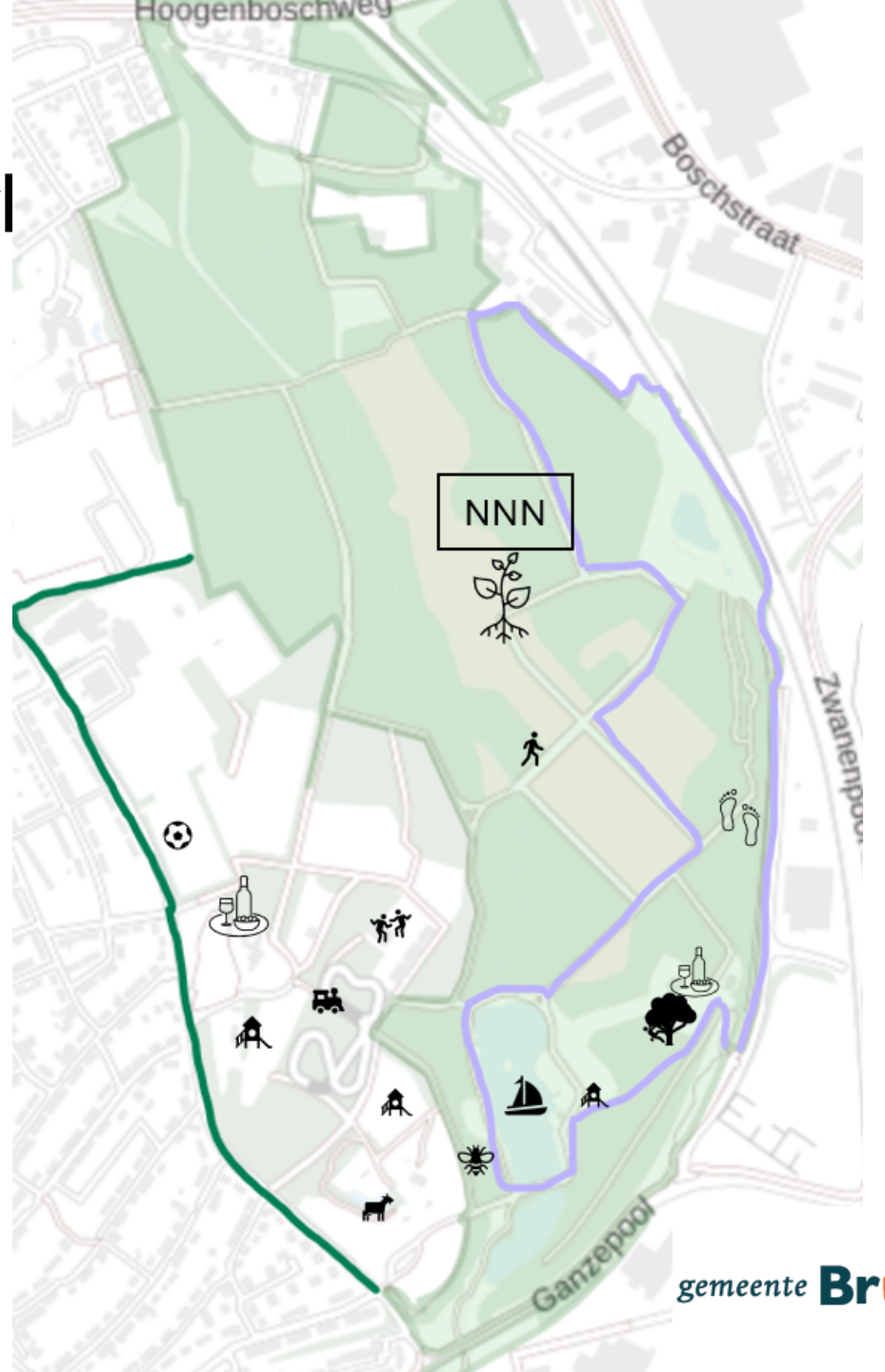

gemeente Brunssum

Functies van het Schutterspark

- Uitloopgebied voor de inwoners van Brunssum (-Oost)
- Recreatiepark voor de regio
- Plek om te ondernemen
- Leefgebied van, soms unieke, plant- en diersoorten: deels Natuurnetwerk Nederland/Limburg
- (Eu)regionale verbindingszone

gemeente Brunssum

Conclusies Omgevingsprogramma Natuur

- Goede natuurkwaliteit Schutterspark is belangrijke voorwaarde voor rol als verbindingszone
- Natuur in Schutterspark als geheel staat in de min
- NNN/L-deel voldoet niet aan criteria provinciaal beheersplan
- Ook westelijk deel is nog niet optimaal als ecologische verbindingszone
- Maar er is veel potentie – zie hangvennen!

gemeente Brunssum

Op slot

Nieuwe / gewijzigde activiteiten zijn alleen mogelijk als wordt voldaan aan provinciale verordening → **saldobenadering**

Vraagt om

- samenhangende gebiedsvisie
- per saldo verbetering voor natuur
- planning
- feitelijke en planologische borging
- gegarandeerde uitvoering (€€)

gemeente Brunssum

Scenario’s

scenario 1 (= nu)	scenario 2	scenario 3
onderhoud bij ondernemers, OR en Bosgroep	integraal beheerplan voor hele park	integraal beheerplan voor hele park
gericht op schoon, heel en veilig	park als één geheel beschouwen, aandacht voor natuurwaarden	park als één geheel beschouwen, aandacht voor natuurwaarden
geen aanvullend plan voor verbetering natuurwaarden buiten de OVK met Bosgroep	doelmatiger toewerken naar natuurdoeltypes in NNL	doelmatiger toewerken naar natuurdoeltypes in NNL
slecht vestigingsklimaat, onduidelijk vergunningsregime	iets beter vestigingsklimaat, maar onzeker ontwikkelperspectief	door verbetering van bestaande natuur, realiseren van uitbreiding door toevoegen, herindelen en verbinden kan een saldobenadering worden gerealiseerd
gebrek aan samenhang, gebruikskwaliteit, identiteit	kwalitatieve verbetering	herziening bestemmingsplan 'Schutterspark Brunssum'mogelijk
geen vergunningen voor nieuwe of andere activiteiten mogelijk	geen vergunningen voor nieuwe of andere activiteiten mogelijk	meer kansen voor toerisme/recreatie en ontwikkelperspectief voor ondernemers
		vliegwieleffect
geen budgettaire consequenties	meer beheerskosten	(veel) meer kosten, maar ook veel meer kwaliteit en mogelijkheden

‘gelijk speelveld voor ondernemers’?

- Term komt uit scan door Arcadis (2023), op basis van gesprekken met ondernemers
- 1 van 9 algemene aanbevelingen

Algemeen

- Algehele opwaardering van Schutterspark; toevoegen kwaliteit
- Historie van het park is belangrijk; gezinspark
- Biedt mogelijkheid om goedkoop gezinsuitje/gezinsdag te houden
- Unieke horecaconcepten in Schutterspark (onderscheidend t.o.v. Brunssum en omgeving)
- Entrees Schutterspark verbeteren
- Herinrichting van de parkeerterreinen en bij voorkeur afsluiten
- Tegengaan van overlast, vernielingen, rommel
- Gelijk speelveld voor ondernemers
- Betere communicatie van/met de gemeente

Daarnaast zijn er nog specifieke aanbevelingen per ondernemer benoemd.

gemeente Brunssum

Schutterspark: de kracht van de variatie

Reliëf: 65 in het dal van de Roode Beek tot 100 m +NAP bij BVP

Bodemgesteldheid: klei, löss; invloed Feldbissbreuk)

(Cultuur)geschiedenis: beschermd stads-/dorpsgezicht, Landweer, pottenbakkers, mijnbouw

Vegetatie: van grove den tot klokjesgentiaan

Beestjes: van ree tot stekelkampoot

Bestemmingen en functies: van topnatuur tot glijbaan

gemeente Brunssum

Gebiedsvisie en saldobenadering: scenario 3

- Natuurwaarden als onderlegger
- De behoeften van inwoners, bezoekers en ondernemers worden daarop realistisch geprojecteerd
- College zet gebiedsvisie en saldobenadering in gang, inclusief kostenraming van de te verrichten ingrepen. Budget voor dit rapport is voorhanden via de reguliere begroting

- Zodra de uitkomsten bekend zijn, wordt de raad ingelicht

gemeente Brunssum

Reageren

Vragen en/of wensen?

Dank voor uw aandacht!